

Danne og utdanne

Høyres Studenter
Utdanningsprogram 2026

Høyres
Studenter

Forord

Kjære Høyres Studenter,

Dette programmet tar for seg de viktigste problemene i hele utdanningsløpet fra barneskolen til høyere utdanning. Vår fremste ambisjon er at skolen skal være et sted for alle, hvor det aller viktigste er at elever trives og lærer på skolen. Skolen skal danne og utdanne elever for livet de møter etter utdanningen sin.

Norsk skole står overfor store utfordringer. En av tre går ut av grunnskolen uten å kunne lese, skrive eller regne skikkelig. Elever sliter med å holde fokuset gjennom en hel skoledag. For at hver elev skal lære seg grunnleggende ferdigheter er det viktig at de får tilpasset undervisning og lærer det man faktisk trenger. Skolen skal ikke sy puter under armene på elevene, men heller stille krav til elevers oppmøte, innsats og prestasjon. Skolen skal være et sted for alle, men ikke all atferd.

Lærerne er elevenes viktigste støttespillere på skolen. Samtidig er det ikke lærermangel i Norge, det er mangel på lærere i skolen. De fleste lærere som slutter rapporterer om høyt arbeidspress og belastning. Høyres Studenter må derfor legge til rette for at lærere bruker tiden sin riktig, og at foreldrene tar ansvaret for oppdragelsen for øvrig.

Høyres Studenter har store ambisjoner for utdanning i Norge. Vi har verdens beste forutsetninger for å ha en skole som utdanner flest mulig, best mulig. Ved å tilby spesialiserte, varierte og mangfoldige utdanningsretninger får alle gode muligheter til å velge en karrierevei hvor man får utnyttet sitt potensial og dyrket interesser. Skolen skal samtidig ikke være alt for alle.

En stor takk rettes til Erik Oltedal Lunde, Kaisa Tørum Amdam, Hedda Marie Dalen Mossin, Mikkel Røed Nesse og Marthine Wathne for samarbeidet med dette programmet.

Petter Hov Jacobsen,
Leder av programkomitéen

Prinsipper

All politikk skal bygge på noen prinsipper. Høyres Studenter har lagt følgende prinsipper til grunn for utdanningspolitikken.

1. Skolen skal være et sted for alle

2. Gratisprinsippet skal gjelde i den norske skolen

3. Elever skal trives på skolen

4. Skolen er til for elevene

5. Ingen elever er like, og skolen skal ikke gjøre elever like

6. Læreren skal være sjefen i klasserommet

7. Åpenhet og kunnskap om hvordan det går i skolen er avgjørende for å løse utfordringene skolen står overfor

8. Skolen er et sted for læring og dannelse

9. Offentlige, private og ideelle aktører skal kunne drive skoler i Norge

10. Lærere skal ha frihet til å undervise slik de vil

1	Innholdsfortegnelse	
2	Kapittel 1: Felles for Grunnskolen og Videregående Skole	1
3	Lærerrollen	1
4	Kompetanse og kvalifikasjonskrav	1
5	Læreren som leder i klasserommet	2
6	Tid til kjerneoppgavene	3
7	Trivsel, mobbing og fravær	3
8	Trivsel og læringsmiljø	4
9	Mobbing	4
10	Fravær	5
11	Psykisk helse og elevstøtte	5
12	Samarbeid mellom skole og hjem	6
13	Rettigheter, verdier og plikter	6
14	Fag og kompetansemål	7
15	Kapittel 2: Grunnskolen	8
16	Overgang fra barnehage til barneskole	8
17	Barneskole	9
18	SFO/AKS	10
19	Overgangen fra barneskole til ungdomsskole	11
20	Ungdomsskolen	12
21	Faglig nivå, differensiering og prestasjon	12
22	En mer spesialisert og relevant ungdomsskole	13
23	Tydelige rammer og læringsmiljø	13
24	Vurderinger og tester	14
25	Verktøy, KI og bøker	15
26	Kapittel 3: Videregående Skole	16
27	Yrkesfag	16
28	Studieforberedende Linjer	17
29	Eksamen	18

30	Vurderinger.....	20
31	Stipend og lån	21
32	Kapittel 4: Høyere Utdanning.....	21
33	Generelt	21
34	Kvalitet i utdanningen.....	23
35	Studentsamskipnadene.....	24
36	Forelesernes rolle og kompetanse	25
37	Opptakskrav	26
38	Eksamen og vurdering i KIs tidsalder.....	27
39	Studentøkonomi.....	29
40	Forskning	30
41		

Kapittel 1: Felles for Grunnskolen og Videregående Skole

Lærerrollen

Læreren er den viktigste faktoren for elevenes læring i skolen. En faglig sterk og tydelig lærer skaper motivasjon, mestring og trygghet i klasserommet. Derfor må lærerrollen styrkes gjennom høyere kompetansekrav og tydeligere autoritet. Høyres Studenter mener at læreren først og fremst skal være faglig leder i klasserommet. Skolen skal bygge på tillit til lærerens profesjonalitet, samtidig som det stilles tydelige krav til kompetanse og kvalitet. Målet må være at alle elever møter kvalifiserte lærere som har tid og mulighet til å følge dem opp.

Kompetanse og kvalifikasjonskrav

Lærerens kompetanse har avgjørende betydning for elevenes læringsutbytte. Likevel undervises mange elever i dag av lærere uten tilstrekkelig faglig fordypning, eller av ufaglærte uten pedagogisk utdanning. Dette svekker kvaliteten i undervisningen og kan bidra til å øke forskjellen mellom elever og skoler. Skolen må derfor stille tydelige krav til kompetanse, samtidig som det legges til rette for flere veier inn i læreryrket for personer med sterk faglig bakgrunn.

En styrket lærerrolle forutsetter også at lærere får mulighet til å utvikle kompetansen sin gjennom hele yrkeslivet. Kunnskapssamfunnet er i endring, og lærere må ha tilgang til etter- og videreutdanning som holder dem faglig oppdatert.

Høyres Studenter vil:

- Stille krav om at undervisning i grunnskolen som hovedregel skal gjennomføres av lærere med godkjent lærerutdanning og relevant fagkompetanse.
- Stramme inn adgangen til bruk av ufaglærte i undervisning.

- Innføre obligatoriske planer for å kvalifisere ufaglærte som allerede arbeider i skolen til relevant kompetanse.
- Innføre opptakskrav til karakter 4 i norsk, engelsk og matematikk for å komme inn på lektorutdanningen.
- Tilby varierte etter- og videreutdanningstilbud av god kvalitet til lærere, for å sikre oppdatert faglig kompetanse, samt kunnskap om gjeldene lover i skolen.

Læreren som leder i klasserommet

Et godt læringsmiljø forutsetter tydelig klasseledelse og en lærer med autoritet. I mange klasserom opplever lærere økende uro, forstyrrelser og utfordrende atferd. Når læreren må bruke uforholdsmessig mye tid på orden og konflikthåndtering, går det direkte utover undervisningen og elevenes læring. Derfor må læreren ha tydelig støtte, virkemidler og handlingsrom til å utøve ledelse i klasserommet.

Læreren skal være en tydelig voksenperson som setter grenser, skaper struktur og stiller krav til innsats og oppførsel. Samtidig må læreren ha kompetanse til å møte elever med ulike behov og bidra til et trygt og inkluderende læringsmiljø. Autoritet i klasserommet handler ikke om strenghet alene, men om faglig trygghet, relasjonskompetanse og klare forventninger.

Høyres Studenter vil:

- Flytte lærernormen til kommunalt nivå etter modell fra KS.
- Styrke lærerens autoritet i klasserommet og tydeliggjøre handlingsrommet for å sikre ro og orden.
- Sikre at lærere har effektive virkemidler for å håndtere og avverge uro, vold og trusler.
- Gi lærere tydeligere støtte fra skoleledelsen i konfliktsaker med elever og foresatte.
- Styrke kompetansen i klasseledelse og praktisk pedagogikk i lærerutdanningen.
- Øke bruken av strukturert og evidensbasert undervisning, fremfor en overdreven vektlegging av elevstyrte og utforskende læringsformer.
- Gi lærere bedre verktøy for å følge opp elever med vedvarende atferdsutfordringer.

- Tydeliggjøre elevenes plikter til å bidra til et godt læringsmiljø.
- Sikre at alvorlige hendelser mot lærere og medelever får tilstrekkelige konsekvenser.

Tid til kjerneoppgavene

Lærerens viktigste oppgave er å planlegge, gjennomføre og følge opp undervisningen. Likevel bruker mange lærere i dag betydelig tid på rapportering, dokumentasjon og administrative oppgaver som ikke krever pedagogisk kompetanse. Dette reduserer tiden til undervisning og individuell oppfølging av elever.

For å styrke lærerrollen må lærerne få mer tid til det som faktisk gir læring. Det innebærer både å redusere byråkrati og å bruke andre yrkesgrupper der det er hensiktsmessig. Skolen bør organiseres slik at læreren får bruke kompetansen sin der den har størst effekt i møte med elevene.

Høyres Studenter vil:

- Redusere unødvendig rapportering og administrative oppgaver.
- Øke bruken av andre yrkesgrupper i skolen slik at lærere kan prioritere undervisning.
- Sikre at kontaktlærerrollen får tilstrekkelige ressurser.
- At skoler skal ha retningslinjer for kontaktlinjen mellom lærere og foresatte.
- Skoleledelsen skal i større grad påse at lærerens arbeidsoppgaver samsvarer med arbeidsmiljøloven og hindrer senere for høy arbeidsbelastning over tid.
- Ta i bruk teknologi som kan redusere administrative oppgaver og frigjøre lærertid.
- Gjennomgå krav og dokumentasjonsordninger med mål om å forenkle lærerhverdagen.

Trivsel, mobbing og fravær

Skolen er samfunnets viktigste arena for kunnskap, inkludering og sosial mobilitet.

141 Alle elever skal møte en skole som gir mestring, støtte og oppfølging. Et trygt
142 skolemiljø er et resultat av trivsel og tilstedeværelse.
143 Vi vil bygge en skole der kunnskap, mestring og fellesskap står sentralt. Dette
144 delkapittelet er delt opp i flere underkapitler om trivsel og læringsmiljø, mobbing,
145 fravær, psykisk helse og samarbeid mellom skolen og hjemmet.

147 Trivsel og læringsmiljø

148 Elever lærer best når de opplever struktur, trygghet og gode relasjoner til lærere
149 og medelever. Skolen skal kombinere et inkluderende miljø med faglige
150 ambisjoner, der alle elever har mulighet til å lykkes, selv om de faller utenfor tidlig.
151 Mange elever får altfor sen innsats, og skolebyggene flere steder i Norge er i
152 mindre optimal standard. Man må arbeide for at alle elever skal trives både faglig
153 og sosialt, noe som betyr at vi må styrke inkludering, fellesskap og hjelp til de som
154 trenger det.

156 Høyres Studenter vil:

- 157 • Innføre tidlig innsats for elever som faller utenfor faglig eller sosialt.
- 158 • Prioritere trygge og gode skolebygg.
- 159 • Etablere hurtigspor for å flytte elever som utøver vold og trusler.

161 Mobbing

162 Mer enn én av ti elever i 7. klasse opplever mobbing på skolen. Høyres Studenter
163 mener det er avgjørende at alle elever trives på skolen for å lære og at skolen
164 aktivt skal kjempe for en tryggere skolehverdag for alle.

165 Ingen elever skal oppleve vold, krenkelser eller mobbing i skolen. Et trygt
166 skolemiljø er et godt skolemiljø og en nødvendig forutsetning for læring.

167
168 Vi går inn for en objektiv vurdering av mobbesaker, hvor mobbing skal møtes med
169 effektive og forebyggende tiltak så raskt som mulig. Mobbing skal være en
170 prioriteringssak for skolen og alle skoler skal måles på hvordan de håndterer
171 mobbing.

173 Høyres Studenter vil:

- 174 • Ha en nulltoleranse mot mobbing i norsk skole.

- 175 • Sikre rask reaksjon når mobbing avdekkes.
- 176 • Tilrettelegge for økt fleksibilitet for å forebygge og straffe mobbing.
- 177 • Styrke skoleledelsens mulighet til å gripe inn i alvorlige saker.
- 178 • Sikre god oppfølging og verne ofre.
- 179 • Sikre grundig og objektiv behandling av mobbe- og krenkelsesaker
- 180 uavhengig om de gjelder elever eller ansatte.
- 181 • At skoler med vedvarende høye mobbetall skal evalueres av
- 182 statsforvalteren.
- 183 • Som hovedregel skal mobberene flyttes, ikke mobbeofferet.

184

185 Fravær

186 Et godt læringsmiljø bygger på deltakelse og tilstedeværelse. Et regelmessig
187 oppmøte er avgjørende for læring og for å redusere frafall i skoleløpet. Derfor vil vi
188 stille krav til oppmøte og føre løpende åpen oversikt over nasjonale fraværstall.
189 Fraværsreglene skal rettes slik at dokumentert og godt begrunnet fravær skal
190 aksepteres, slik som politisk og helsemessig fravær. Skoleledelsen har det
191 øverste ansvaret for at en elev møter på skolen og burde ha verktøy for å følge
192 opp elever med vedvarende fravær.

193

194 Høyres Studenter vil:

- 195 • Lage en nasjonal offentlig dataoversikt over fravær hele skoleløpet.
- 196 • Gjeninnføre Solbergsregjeringens fraværsgrense i videregående skole.
- 197 • Øke antall dager man får dokumentert politisk fravær som slettes fra
- 198 vitnemålet fra 10 til 20.
- 199 • Innføre en nasjonal fraværsgrense i ungdomsskolen.
- 200 • At skoleledelsen skal sikre fraværsoppfølging av elever i risikozonen.
- 201 • Legge til rette for alternative opplæringsløp og praksisnære tilbud.
- 202 • Helsesykepleier skal kunne gi gyldig fravær som likestilles med
- 203 legeerklæring.

204

205 Psykisk helse og elevstøtte

206 God psykisk helse er en forutsetning for læring og trivsel. Skolen skal være en
207 arena for tidlig hjelp. Skolehelsetjenesten skal være et lavterskeltilbud, hvor

208 tilgjengeligheten skal være tilstrekkelig sett opp mot det lokale behovet. For å
209 skape trygghet rundt eleven skal det tilrettelegges for et tett samarbeid mellom
210 skolen, kommunen og helsetjenestene.

211

212 **Høyres Studenter vil:**

- 213 • Styrke skolehelsetjenesten og tilgjengeligheten til helsesykepleier.
- 214 • Sikre lavterskeltilbud for elever som trenger støtte.
- 215 • Utveksle nødvendig informasjon mellom skole, kommune og helsetjenester
- 216 for å sikre en god oppfølging av eleven.

217

218 Samarbeid mellom skole og hjem

219 Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig. For at lærerne skal klare å følge opp
220 alle elever og sørge for en god utdanning for alle, må foresatte være koblet på.
221 Elevenes foresatte skal være en aktiv deltager i sitt barns dannelse og utdanning
222 og skal være med på å dele ansvaret for trivsel og læring. Dette krever tidlig
223 samarbeid ved utfordringer. Man bør også gå igjennom FAU som ordning for å
224 styrke samarbeidet for hele skolen.

225

226 **Høyres Studenter vil:**

- 227 • Tydeliggjøre felles ansvar for trivsel, oppmøte og læring.
- 228 • Sikre tidlig kontakt ved faglige eller sosiale utfordringer.
- 229 • Involvere foresatte aktivt i arbeidet med skolemiljøet.
- 230 • Gjennomgå FAU som ordning med sikte på å gjøre samarbeidet mellom
- 231 skolen og hjemmet mer hensiktsmessig.

232

233 Rettigheter, verdier og plikter

234 Andelen elever med tilrettelagte rettigheter har økt betraktelig de siste årene.
235 Med særegne avtaler mellom foresatte og lærere får elever betraktelig mer
236 individuelle tilpasninger nå enn før. Vi mener derfor det er på tide å gjennomgå
237 slike ordninger med mål om å redusere individuelle rettigheter, men samtidig øke
238 skolens totale fleksibilitet for å tilrettelegge for hver enkelt elev på en mest mulig
239 effektiv måte.

240

En forutsetning for at skolehverdagen til et barn skal gi utbytte er at skolen har tilstrekkelig autoritet og respekt. Skolen skal være et sted for læring og dannelse, ikke tull og tøys. Elever må møte en skole med faste rammer og krav til alle som er der.

Høyres Studenter mener at skolen skal være en nøytral arena. Derfor går vi inn for at elevene ikke skal bære religiøse hodeplagg. Som representant for den offentlige skolen er lærerens rolle først og fremst å undervise i de kompetansemålene som er satt og være et forbilde for alle elever.

Høyres Studenter vil:

- At alle elever skal reise seg og hilse på læreren ved skoledagens begynnelse.
- At alle elever skal delta på alle skoletimer med mindre det finnes helsemessige eller dokumenterte grunner til noe annet.
- Redusere og på sikt fjerne enkeltvedtak i skolen, med mål om at elever med sammenfallende oppfølgingsbehov skal ha felles undervisning.
- At ingen elever skal bære religiøse hodeplagg i barneskolen.
- At politiske interesseorganisasjoner ikke skal undervise, påvirke undervisning eller drive med veiledning i skolen.
- Sikre tilbud om skolegudstjenester ved norske grunnskoler.
- Gjøre det enklere for apolitiske frivillige organisasjoner for barn og unge å rekruttere på skolene, for eksempel gjennom foreningsdager.

Fag og kompetansemål

Norsk skole står overfor alvorlige utfordringer. Internasjonale og nasjonale undersøkelser viser fallende resultater i grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning. Når elevenes kompetanse svekkes, så svekkes også deres muligheter; både i videre utdanning, i arbeidslivet og som aktive samfunnsborgere.

Skolen har et dobbelt mandat: Den skal gi solid faglig kunnskap og samtidig danne selvstendige, kritisk tenkende mennesker som kan forstå og delta i et komplekst og internasjonalt samfunn. For å lykkes med dette trenger vi tydelige læreplaner, klare nasjonale forventninger og rammer som styrker lærerens faglige autoritet og handlingsrom. Norge skal ha en ambisiøs, kunnskapsorientert og

277 fremtidsrettet skolepolitikk, der klare kompetansemål, styrket språkkompetanse
278 og systematisk kvalitetsoppfølging legger grunnlaget for en skole som både
279 utdanner og danner.

280

281 **Høyres Studenter vil:**

- 282 • Konkretisere kompetansemålene i læreplanene slik at de gir spesifikke og
283 tydelige mål for hvert skoleår.
- 284 • Innføre konsentrasjon og utholdenhet som grunnleggende ferdighet.
- 285 • Skrote rett til særskilt morsmålsopplæring, og prioritere ressursene til
286 tilrettelagt norskopplæring for fremmedspråklige.
- 287 • Gjøre fremmedspråk til et valgfag på ungdomsskolen og videregående.
- 288 • At naturfag i større grad skal fokusere på teknologi, klima, energi og
289 naturvitenskapelige prinsipper.
- 290 • Redusere antallet kompetansemål om tverrfaglighet i skolen.
- 291 • Sikre aldersbasert seksualundervisning med tydelig fokus på
292 grensesetting, samtykke og konsekvenser.
- 293 • Etablere konkrete kompetansemål om økonomisk forståelse i samfunnsfag.
- 294 • Ikke videreføre bruk av temauker.
- 295 • Matematikk i skolen skal bestå av regning heller en drøftingsoppgaver.

296

297 Kapittel 2: Grunnskolen

298 Overgang fra barnehage til barneskole

299

300 Elever har ulike forutsetninger for å håndtere overgangen fra barnehagen til
301 barneskolen. Barn i grunnskolen i dag møter 1359 skoletimer mer enn elever før 6-
302 årsreformen. Likevel gjenspeiler ikke skoleresultatene at elever lærer mer.
303 Konsekvensen er at elever må bli bedre rustet til å håndtere skolegangen før de
304 begynner.

305

306 Høyres Studenter mener at dagens elever ikke er godt nok rustet slik skolegangen
307 er lagt opp. Elever sliter med å konsentrere seg over tid og lære seg nytt stoff.
308 Dette er et sammensatt problem, men det begynner med at barnet må være
309 modent nok til å kunne ta imot kunnskapen læreren underviser i. I dag er det store

310 kjønnsforskjeller mellom barn i ung alder. Gutter er overrepresentert i utagerende
311 atferd, har dårligere sosiale ferdigheter og har størst språkproblemer.

312

313 Barn er forskjellige, og det er derfor viktig at personene som står nærmest
314 barnets utvikling kan ta en vurdering om de er klar til å starte på skolen. Når barn
315 først begynner, skal den første tiden brukes til å gjøre de kjent med hva skolen er.
316 For å sikre tilstrekkelig ro og orden vil Høyres Studenter innføre en ordning som
317 gjør at en ansatt som kjenner barna kan følge dem de første 6 månedene av
318 grunnskolen.

319

320 **Høyres Studenter vil:**

- 321 • Flytte vurderingen av utsatt skolestart fra sakkyndige til en felles vurdering
322 utført av foreldrene i samråd med barnehagen.
- 323 • Innføre overgangsordning for ansatte i barnehage og 1. trinn slik at en
324 tillitsperson kan følge de minste barna de 6 første månedene på
325 barneskolen.

326

327 Barneskole

328 Barneskolen står i dag overfor flere alvorlige utfordringer. Det er for mange elever
329 som går gjennom skoleløpet uten å mestre grunnleggende ferdigheter i lesing,
330 skrivning og regning. Lærere rapporterer om økende faglige forskjeller og mindre
331 arbeidsro i klasserommet. Samtidig viser utviklingen at kunnskapshull ofte
332 oppdages for sent, noe som resulterer i krevende og mindre effektive tiltak.

333

334 Høyres Studenter ønsker en skolepolitikk som i større grad vektlegger
335 grunnleggende ferdigheter, systematisk oppfølging og tydelige krav til læring. Vi
336 vil innføre nivåtilpasset opplæring slik at elever får undervisning som er bedre
337 tilpasset deres faglige nivå, og dermed kan oppleve mestring og progresjon.
338 Samtidig foreslår vi hyppigere, korte faglige tester som et verktøy for å avdekke
339 kunnskapshull, følge utviklingen til elevene og gjøre vurdering til en naturlig del av
340 læringsprosessen. Lekser skal brukes mer målrettet som støtte for repetisjon og
341 mengdetrening, og ikke bare som et tillegg til undervisningen.

342

343 Videre ønsker vi å innføre en fast ordning med uteskole i småskolen, der faglig
344 læring kombineres med lek, fysisk aktivitet og praktiske oppgaver. Vi vil også

styrke elevenes leseferdigheter ved å gjeninnføre en daglig lesekvart, og legge større vekt på muntlige ferdigheter gjennom prosjektarbeid og presentasjoner for både medelever og lærere. I tillegg tar vi til orde for en ansvarlig friskolepolitikk, der private skoler må følge opplæringsloven og de nasjonale kompetansemålene.

Til slutt ønsker Høyres Studenter at alle elever skal gjennomføre obligatorisk svømmeundervisning i grunnskolen, slik at alle får grunnleggende ferdigheter i livsviktig vannmestring.

Høyres Studenter vil:

- Innføre nivåtilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter.
- Systematisk faglig oppfølging ved korte, jevnlig faglige tester. Med formål om å avdekke kunnskapshull, sikre progresjon og normalisere vurdering som en del av læringsprosessen.
- Bruke lekser som læringsstøtte for repetisjon og mengdetrening.
- Innføre en fast ordning for uteskole i småskolen med mål om å kombinere faglig læring med lek, fysisk aktivitet og praktiske oppgaver.
- Innføre lesekvarter med mål å utvide til 20-30 minutter med sammenhengende lesing.
- Ha prosjekt arbeid med muntlig presentasjoner for medelev og lærere.
- Ha en ansvarlig friskolepolitikk der private skoler skal følge opplæringsloven og kompetansemålene.
- At alle elever skal gjennomføre obligatorisk svømmeundervisning i grunnskolen.

SFO/AKS

Skolefritidsordningen er en viktig del av hverdagen for mange barn og familier, og utgjør en sentral arena for trygghet, lek og sosial utvikling før og etter skoletid. SFO bidrar til at barn opplever fellesskap, tilhørighet og mestring i et mer uformelt miljø, samtidig som det gjør det mulig for familier å kombinere arbeid og familieliv. En god skolefritidsordning gir barn trygge rammer, gode relasjoner til voksne og mulighet for variert lek og aktivitet.

Det bør være et mål at SFO holder høy kvalitet og ivaretar barnas behov for omsorg, trivsel og utvikling. Ordningen skal være fleksibel, lokalt forankret og

tilpasset barnas og familienes ulike behov, og bidra til en helhetlig og forutsigbar hverdag for de yngste elevene. Samtidig er kvaliteten i mange SFO-tilbud under press, blant annet som følge av en høy andel ufaglærte ansatte, økt skjermbruk og begrensede ressurser. For å sikre at SFO fungerer som en viktig sosialiseringsarena, der frilek, dannelse og utvikling av sosiale ferdigheter står i sentrum, er det avgjørende å sikre tilstrekkelig kompetanse og gode rammevilkår for de ansatte.

Høyres Studenter vil:

- Sikre at SFO forblir en arena for sosialisering og dannelse gjennom frilek.
- Stille krav om at en andel (avklares) av de ansatte på SFO er faglærte.
- Stanse bruk av PC og nettbrett i SFO.
- Jobbe aktivt for å redusere turn-over i SFO.
- Tilby kurs og etterutdanning til ufaglærte SFO ansatte som har vært i stillingen i mer enn 1 år.
- At minst 1 time om dagen på SFO skal settes av til organisert fysisk aktivitet.

Overgangen fra barneskole til ungdomsskole

Ungdomsskolen har i dag ofte for lite kunnskap om den enkelte elevs ferdigheter ved skolestart. Manglende og lite systematisk kartlegging av elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning gjør det vanskelig å tilpasse opplæringen fra første dag. Dette forsterkes av at foreldres reservasjonsrett mot informasjonsoverføring ved overganger kan hindre nødvendig kommunikasjon mellom barneskole og ungdomsskole. Konsekvensen er at elever risikerer å starte på ungdomsskolen uten at skolen har et godt nok grunnlag for å gi dem en effektiv og tilpasset opplæring på riktig nivå.

Derfor går Høyres Studenter inn for en ordning med enkelt overføringsskjema med oversikt over elevenes grunnleggende ferdigheter. Dersom resultatet viser betydelig svake resultater, vil vi ha en intensivopplæring i disse ferdighetene fra starten av 8. trinn.

Høyres Studenter vil:

- 413 • Etablere en nasjonal ordning med et standardisert overføringsskjema,
414 utfylt av barneskolelærere, som gir ungdomsskolen oversikt over elevens
415 grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning.
- 416 • Innføre en plikt for skolene å gi intensivopplæring til elever med svake
417 grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning ved start på 8.trinn.
- 418 • Fjerne hindringer for nødvendig informasjonsflyt og foresattes
419 «reservasjonsrett» mot informasjonsoverføring ved overganger i skolen.
420

421 Ungdomsskolen

422 Ungdomsskolen er en avgjørende fase i elevenes utdanningsløp, men fungerer i
423 dag for dårlig for mange. Motivasjonen faller, faglige forskjeller øker, og for mange
424 elever er overgangen til videregående opplæring for krevende. En skole som i for
425 stor grad organiseres rundt et gjennomsnittsnivå, gir ikke nok utfordringer til de
426 sterkeste og ikke nok støtte til de som strever.

427 Høyres Studenter mener ungdomsskolen må bli mer faglig ambisiøs, mer
428 differensiert og mer relevant for elevenes fremtidige valg. Skolen skal stille
429 tydelige krav til innsats og læring, samtidig som undervisningen i større grad
430 tilpasses elevenes nivå og interesser.

431 Faglig nivå, differensiering og prestasjon

432 Dagens ungdomsskole preges av for lite faglig differensiering og for svake
433 strukturer for å løfte elever faglig. Mange elever opplever undervisning som ikke
434 treffer deres nivå. En mer nivåtilpasset skole vil gi bedre læring for alle elever, og
435 bidra til økt motivasjon og mestring.

436 Det må bli mer aksept for at elever lærer i ulikt tempo og på ulike nivåer. Likheter i
437 skolen skal ikke bety lik undervisning, men like muligheter til å utvikle sitt
438 potensial.

439

440 Høyres Studenter vil:

- 441 • Innføre større adgang til nivådeling i fag på ungdomstrinnet der det gir
442 bedre læring.
- 443 • Åpne for egne fordypningsspor eller talenttilbud for elever med høyt faglig
444 nivå.
- 445 • Gi elever flere muligheter til å gjennomføre fag på videregående nivå
446 allerede i ungdomsskolen med formell godkjenning.

- 447 • Benytte mer systematisk bruk av periodevis intensivopplæring for elever
448 som ligger faglig bak til fordel for grunnleggende ferdigheter.
- 449 • Utrede ordninger med faglig progresjon basert på kompetanse fremfor
450 alder i enkelte fag.
- 451 • Ha én skriftlig karakter i Norsk, og stille krav til skriveferdigheter i både
452 hovedmål og sidemål.

453

454 En mer spesialisert og relevant ungdomsskole

455 Ungdomsskolen skal både forberede elever på studieforberedende og
456 yrkesfaglige løp, men gjør i dag dette i for liten grad. Mange elever får først reell
457 innsikt i yrkesfag etter at de har begynt i videregående opplæring. Samtidig får
458 elever med sterke teoretiske interesser for få muligheter til fordypning.
459 En mer fleksibel ungdomsskole med større mulighet for spesialisering kan bidra til
460 bedre motivasjon, riktigere utdanningsvalg og lavere frafall i videregående.

461

462 Høyres Studenter vil:

- 463 • Utrede et mer differensiert ungdomsskoleløp med mulighet for tydeligere
464 studieforberedende og yrkesrettede retninger.
- 465 • Gi skolene større frihet til å bruke lokale tilbud gjennom valgfagsordningen.
- 466 • Innføre flere praksisrettede valgfag i samarbeid med lokalt arbeidsliv og
467 videregående skoler.

468

469 Tydelige rammer og læringsmiljø

470 Et godt læringsmiljø forutsetter tydelige regler, voksne med autoritet og
471 konsekvenser ved alvorlige brudd. I dag opplever mange lærere at
472 handlingsrommet er uklart og oppfølgingen for svak når elever utøver alvorlig eller
473 gjentatt forstyrrende atferd.

474 Elever har rett til et trygt skolemiljø, men også plikt til å bidra til det. Skolen må i
475 større grad kunne beskytte læringsmiljøet for flertallet av elever.

476

477 Høyres Studenter vil:

- 478 • Gi skolene større handlingsrom til å flytte elever som alvorlig forstyrrer
479 undervisningen ut av klasserommet.

- 480 • I større grad benytte alternative opplæringstilbud for elever med
481 vedvarende og alvorlige atferdsutfordringer.
- 482 • Tydeliggjøre konsekvenser ved vold og trusler mot elever og ansatte.
- 483 • Avklare skoleledelsens ansvar for læringsmiljø og arbeidsro.
- 484 • Gi lærere tydeligere juridisk og administrativ støtte i konfliktsaker.
- 485

486 Vurderinger og tester

487 Vurderingssituasjoner er avgjørende for å avdekke elevenes kunnskapshull. Når
488 testing og kartlegging brukes for lite, risikerer altfor mange elever å ikke få den
489 oppfølgingen de trenger i skolen. Manglende og forsinket måling av elevenes
490 ferdigheter gjør at kunnskapshull ikke oppdages i tide, men i stedet forsterkes
491 over tid. Dette rammer særlig elever som strever med lesing, skriving og regning,
492 og kan få alvorlige konsekvenser for deres videre skoleløp.

493

494 De siste årene har det vært et redusert fokus på testing i grunnskolen, særlig på
495 barnetrinnet. Kartleggingen av elevenes skriveferdigheter er spesielt svak. Uten
496 systematisk og pålitelig informasjon om elevenes faglige nivå blir både tilpasset
497 opplæring og tidlig innsats vanskelig å gjennomføre i praksis.

498

499 Elevene skal måles på det de kan, ikke den de er. Derfor går vi inn for anonym
500 retting av større prøver og innleveringer, slik at trynefaktor ikke er en del av
501 elevenes vurderingsgrunnlag. Vi mener elevenes kunnskap best kommer til
502 uttrykk ved prøver uten hjelpemidler der det er praktisk mulig.

503 Gode vurderinger og tester i grunnskolen kan bidra til flere mestringsøyeblikk for
504 elevene. Når progresjon blir synlig, også for elever som strever, kan vurdering
505 styrke motivasjon, selvtillit og læringsglede.

506

507 **Høyres Studenter vil:**

- 508 • Innføre anonym retting av større prøver.
- 509 • Innføre bedre obligatoriske kartleggingsprøver på 1-3.trinn, og tydeliggjøre
510 skolens plikt til å gi intensivundervisning til elevene under kritisk grense i
511 lesing, skriving og regning.
- 512 • Beholde og forbedre nasjonale prøver.
- 513 • Innføre en nasjonal prøve i skriving.
- 514 • At elever på ungdomsskolen skal få tallkarakterer ved alle vurderinger.

- Hovedsakelig benytte vurderingsformer uten hjelpemidler.

Verktøy, KI og bøker

Skolen må gi elever reell digital kompetanse tilpasset et moderne samfunn. Alle elever bør beherske PC som arbeidsverktøy: skrive og strukturere tekster, håndtere filer, utføre enkel feilsøking og ivareta grunnleggende datasikkerhet. Det bør etableres klare nasjonale retningslinjer som skiller mellom pedagogisk bruk av teknologi og fritidsbruk. Skjermbruk i klasserommet må være målrettet, strukturert og faglig begrunnet, og skjermfrie perioder bør vurderes, særlig på småtrinnet, for å øke konsentrasjon og styrke grunnleggende ferdigheter.

Tydelige regler for bruk av kunstig intelligens i skolen må på plass, med klare definisjoner av hva som regnes som selvstendig arbeid, veiledning og juks. Elevene trenger systematisk opplæring i ansvarlig og kritisk bruk av KI, kombinert med styrket undervisning i digital kritisk tenkning, personvern og forståelse av hvordan algoritmer påvirker informasjon og meningsdannelse.

Samtidig bør fysiske lærebøker prioriteres som hovedressurs i grunnskolen, og lærere må ha solid kompetanse i pedagogisk bruk av teknologi og KI. Teknologi skal være et verktøy som støtter læring – ikke erstatte de grunnleggende ferdighetene som danner grunnlaget for å bli en selvstendig og ansvarlig borger.

Høyres Studenter vil:

- Fjerne digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet.
- Innføre tydelige kompetansemål for digital kompetanse i relevante fag fra barneskolen, inkludert bruk av KI, algoritmer og sosiale medier.
- Etablere klare nasjonale retningslinjer som skiller mellom pedagogisk bruk av teknologi og fritidsbruk.
- Sikre at elever behersker digitale arbeidsverktøy.
- Utarbeide tydelige regler for bruk av kunstig intelligens i skolen, herunder klare definisjoner av hva som regnes som selvstendig arbeid, veiledning og juks.
- Begrense bruk av kunstig intelligens i vurderingsformer.
- Prioritere fysiske lærebøker i grunnskolen som hovedressurs.

- 549 • Sikre tilgang til kvalitetssikrede lærebøker som samsvarer med
550 kompetansemålene.
- 551 • Styrke lærerutdanningen og tilby etterutdanningen innen pedagogisk bruk
552 av teknologi og KI.
- 553 • At hele grunnskolen skal være mobilfri.
554

555 Kapittel 3: Videregående Skole

556 Yrkesfag

557 Yrkesfagene er avgjørende for å sikre den kompetansen samfunnet trenger i
558 fremtiden. Fagarbeidere bygger, vedlikeholder og utvikler samfunnet vårt, og
559 spiller en sentral rolle i både privat og offentlig sektor. Samtidig står yrkesfagene
560 overfor flere utfordringer, blant annet knyttet til frafall, mangel på læreplasser og
561 lavere status enn studieforberedende utdanningsløp.

562

563 Det bør være et mål å styrke yrkesfagenes kvalitet, relevans og appell. Flere unge
564 må oppleve yrkesfag som et trygt og fremtidsrettet valg, og opplæringen må være
565 tett koblet til arbeidslivets behov. Et sterkt yrkesfaglig tilbud er avgjørende både
566 for den enkelte elevs muligheter og for samfunnets fremtidige verdiskaping.
567 Yrkesfagene må omtales som en viktig og verdifull utdanningsvei, og relevansen
568 for både individet og samfunnet må tydeliggjøres. En sentral del av dette er å
569 knytte yrkesfag tettere til arbeidslivet og næringslivet.

570

571 Dette vil bidra til å gjøre yrkesfag til et tryggere og mer naturlig valg for flere unge,
572 samtidig som det sikrer næringslivet tilgang på nødvendig kompetanse. Det er
573 også avgjørende å satse på utdanningsretninger som arbeidslivet etterspør, og å
574 ta regionale behov på alvor i planleggingen av tilbudet. Kombinasjonen av gode
575 fremtidsutsikter, høy kvalitet og sterke læringsmiljøer skal legge til rette for et
576 yrkesfagstilbud av øverste klasse.

577

578 Høyres Studenter vil:

- 579 • at fylkeskommuner og kommuner skal promotere yrkesfag som et
580 fremtidsrettet utdanningsvalg ved å synliggjøre yrkesfagenes betydning
581 for å løse fremtidens samfunnsutfordringer og næringslivets behov.

- 582 • Yrkesfaglig opplæring skal fra første år ha en tydelig og systematisk kobling
583 til arbeidslivet.
- 584 • at yrkesfaglige studieløp skal inneholde mer praktisk undervisning.
- 585 • ved utvikling og dimensjonering av studieprogram skal både regionale og
586 nasjonale kompetansebehov i arbeids- og næringslivet vektlegges.
- 587 • knytte fagskoler tettere opp mot yrkesfaglige studieløp.
- 588 • at alle yrkesfagelever skal få tilbud om to timer karriere- og
589 næringslivsveiledning per semester.
- 590 • at det skal legges bedre til rette for entreprenørskap i yrkesfaglige
591 utdanningsløp.
- 592 • etablere et eget fag i salg, økonomi og entreprenørskap tilpasset
593 yrkesfagelever, for å styrke deres forståelse av verdiskaping og drift.
- 594 • Etablere TAF/YSK som nasjonalt tilbud for elever som ønsker en
595 kombinasjon av yrkesfaglig og studiespesialiserende retning.
596

597 Studieforberedende Linjer

598 Videregående opplæring må i større grad tilpasses elevenes interesser,
599 ambisjoner og faglige nivå. Dagens studiespesialiserende løp er for rigid, med
600 begrensede muligheter for spesialisering tidlig i skoleløpet og for lite rom for
601 individuelle valg. Dette kan svekke motivasjonen og gjøre overgangen til høyere
602 utdanning mer utfordrende enn den trenger å være.

603

604 Høyres Studenter mener videregående skole må gi elevene større frihet til å forme
605 eget utdanningsløp, samtidig som det stilles tydelige krav til faglig progresjon og
606 dybdelæring. Et mer fleksibelt system, med tidligere tilgang til programfag, bedre
607 rådgivning og mulighet for nivåtilpasning, vil gi elevene bedre forutsetninger for å
608 ta informerte valg.

609

610 Samtidig må fagtilbudet moderniseres for å sikre bedre sammenheng mellom
611 videregående opplæring, høyere utdanning og arbeidsliv. Samarbeid med
612 universiteter, høyskoler og næringsliv bør styrkes, og det må legges til rette for
613 både faglig fordypning og nye, mer fleksible utdanningsløp. Videregående
614 opplæring skal ikke være lik for alle, men gi alle mulighet til å utvikle sitt potensial.

615

616 **Høyres Studenter vil:**

- 617 • Bevare videregående linjer med IB.
- 618 • Tilby og bevare flere spesialiserte studiespesialiserende linjer.
- 619 • Styrke rådgivningstjenesten med fokus på fagvalg, studieløp og karriere.
- 620 • At programfag skal være næringslivsrettet eller dannende.
- 621 • Videreføre dagens ordning for nivåinndeling i matematikk.
- 622 • Gi elever mulighet til å ta universitetsemner som del av videregående
- 623 opplæring i alle fag der det er praktisk mulig.
- 624 • Legge til rette for samarbeid med næringsliv og høyere utdanning i
- 625 fagtilbud og valgfag.
- 626 • Innføre nivåtilpasset opplæring i fellesfag på videregående basert på
- 627 lærerens vurdering.
- 628 • Avskaffe ordningen med del 1 & del 2(uten hjelpemidler) ved vurderinger i S
- 629 & R-matte, og erstatte Geogebra med relevante hjelpemidler som
- 630 kalkulator, formelark eller tabeller der det er hensiktsmessig.
- 631 • Beholde del 1 uten hjelpemidler i P-matte, men erstatte Geogebra med
- 632 relevante hjelpemidler som kalkulator, formelark eller tabeller.
- 633 • Oppfordre videregående skoler til å delta i Erasmus+ for å styrke
- 634 kompetanseutvikling og internasjonal utveksling.
- 635

636 Eksamen

637 Vi vil at eksamen i videregående skole skal bidra til mer læring og rettferdig
638 vurdering. I dag varierer antallet eksamener betydelig mellom elever og skoler,
639 noe som skaper ulik belastning og svekker likebehandlingen. En ordning der alle
640 elever møter samme antall eksamener hvert år, vil gi større forutsigbarhet og et
641 mer rettferdig vurderingsgrunnlag. Samtidig er det viktig å beholde enkelte felles
642 nasjonale vurderingspunkter, som obligatorisk skriftlig eksamen i norsk hovedmål
643 i VG3.

644

645 Dagens system gir også for få muligheter til å vise kompetanse underveis. Flere
646 forsøk gjennom modulstrukturert undervisning og hyppigere sentralgitte
647 eksamener vil gi elever bedre muligheter til å dokumentere faktisk faglig nivå. En
648 semestermodell, etter mønster fra høyere utdanning, kan samtidig gi en mer
649 helhetlig og læringsfremmende struktur.

650

I en hverdag preget av kunstig intelligens og omfattende tilgang på digitale hjelpemidler, er det avgjørende at eksamen måler elevenes egen kompetanse. Oppgavene må i større grad teste grunnleggende forståelse uten hjelpemidler, og faglige hjelpemidler bør fjernes fra skriftlig eksamen, med unntak av nødvendige verktøy som ordbok. Slik kan eksamen igjen bli et pålitelig uttrykk for elevenes kunnskap og ferdigheter.

Høyres Studenter vil:

- Endre eksamensordningen slik at alle elever tar det samme antallet eksamener hvert år i løpet av skolegangen.
- Fortsette med obligatorisk skriftlig eksamen i norsk hovedmål i VG3.
- Ha flere forsøk med modulstrukturert undervisning, og prøve ut sentralt gitt eksamen oftere enn to ganger i året.
- Innføre en semestermodell i videregående skole, etter modell fra høyere utdanning.
- Fjerne faglige hjelpemidler på skriftlige eksamener, med unntak av nødvendige hjelpemidler, som ordbok.

Muntlig eksamen

Store lokale forskjeller i gjennomføring og vurdering av muntlig eksamen svekker elevenes sikkerhet og fører til ulik praksis mellom skoler. En sentralt gitt muntlig eksamen vil sikre felles rammer, mer lik vurdering og et tydeligere nasjonalt nivå på hva som forventes av elevene.

Mangelen på dokumentasjon gjør dagens klageordning svak. Ved å gi elever mulighet til å filme muntlig eksamen, får klager et reelt grunnlag, og vurderingen blir mer etterprøvbar og profesjonell.

I dag er muntlig eksamen ofte dominert av forberedte presentasjoner, som ikke alltid viser elevenes faktiske faglige forståelse. Ved å vektlegge utspørring i større grad - og åpne for muntlig eksamen basert utelukkende på utspørring - kan vurderingen i større grad måle elevenes evne til å resonere, anvende kunnskap og vise kompetanse i øyeblikket. Dette gir en mer rettferdig og læringsorientert muntlig eksamen.

Høyres Studenter vil:

- At muntlig eksamen skal være sentralt gitt.

- Gi elevene mulighet til å filme muntlige eksamener, som grunnlag for eventuelle klager.
- Vektlegge utspørring i større grad, fremfor forberedt presentasjon på muntlig eksamen, og åpne for muntlig eksamen basert utelukkende på utspørring.

Vurderinger

Hele utdanningsløpet i norsk og internasjonal skole er bygget på karakterer. Det er den mest treffsikre måten lærere kan gi tilbakemelding til elevene sine. Elever trenger karakterer for å vite hvordan de ligger an i et fag og hva lærere skal prioritere å gi av undervisning. Samtidig er det viktig at karakterene som gis er et resultat av hva eleven har utvist av ferdigheter og kunnskap, og ikke hvordan læreren oppfatter den enkelte elev. Vurderinger i videregående skole burde derfor leveres og vurderes anonymt. Det er den eneste måten å skille karakterer fra atferd.

Dette programmet anerkjenner at det finnes forskjeller mellom gutter og jenter i skolen. Guttene gjør det best i kroppsøving og fysiske fag, mens jentene presterer bedre i alle andre fag. Eksamen og anonym retting utjevner disse forskjellene noe. Vi går derfor inn for at karakterer i kroppsøving skal være basert på både innsats og ferdigheter.

Høyres Studenter vil:

- At alle formelle vurderingssituasjoner som hovedregel skal karakterfastsettes.
- At både innsats og ferdigheter skal danne grunnlag for karakter i kroppsøving og tilsvarende fag.
- At vurderingssituasjoner ikke skal gis med mindre elevene har fått beskjed om det.
- Innføre anonym retting av større prøver.
- Åpne for at lærerne kan vektlegge aktivitet i timene i større grad som grunnlag til karakter.

719 Stipend og lån

720 Støtteordningene i videregående opplæring skal sikre like muligheter, men også
721 stille tydelige forventninger til innsats og progresjon. I dag er ordningene i for liten
722 grad innrettet for å motivere til gjennomføring. Høyres Studenter mener stipend-
723 og låneordningene i større grad må belønne fullføring, ansvar og måloppnåelse,
724 samtidig som de målrettes mot elever som faktisk trenger støtte.
725

726 Høyres Studenter går inn for en stipend- og låneordning som premierer oppmøte
727 og innsats over lengre tid i videregående skole. Stipendordninger som legger til
728 rette for elever med særskilte behov bør behovsprøves i større grad slik at det
729 bare er de som absolutt trenger det, som får det. Foreldres økonomiske situasjon
730 skal ikke være til hinder for valgfrihet. Elever som må flytte for å gå på
731 videregående bør kompenseres tilstrekkelig for å sikre at det er praktisk mulig å gå
732 på den linjen man ønsker å gå på.
733

734 Høyres Studenter vil:

- 735 ● Øke lånebeløpet i videregående utdanning, og innføre omgjøring til stipend
736 etter endt utdanning på normert tid.
- 737 ● Innføre tydelige progresjonskrav for å motta full stipendstøtte.
- 738 ● Knytte deler av stipendet til oppmøte, med unntak for dokumentert fravær.
- 739 ● Styrke behovsprøving av stipendordninger for å prioritere elever med reelt
740 behov.
- 741 ● Øke borteboerstipendet og målrette det tydeligere mot elever uten reelle
742 alternativer.
- 743 ● Tilpasse støtteordningene til yrkesfaglige løp og lærlinger.
- 744 ● Forenkle stipend- og støtteordningene og tydeliggjøre elevenes krav for å
745 motta støtte.
746

747 Kapittel 4: Høyere Utdanning

748 Generelt

749 Høyere utdanning skal gi studenter både faglig fordypning og reell valgfrihet. I dag
750 er mange studieløp preget av uklare forventninger og begrensede muligheter til å

forme egen faglig retning. Høyres Studenter mener at studieretninger i større grad må utformes slik at de gir relevant kompetanse og rom for individuell tilpasning.

Universiteter og høyskoler skal fortsatt ivareta sitt samfunnsoppdrag og bidra til både dannelse og kunnskapsutvikling. Samtidig må studier i større grad reflektere behovene i samfunnet rundt oss. Det innebærer at dimensjoneringen av studieplasser må ta hensyn til arbeidsmarkedets etterspørsel og akademias, uten at faglig bredde og små fagmiljøer forsvinner. Utdanningssystemet må være ærlig om at ulike studier gir ulike muligheter, og legge til rette for informerte valg.

Høyres Studenter ønsker en tydeligere struktur i studiene, der studenter får mulighet til å velge faglig retning og kombinere fag på tvers av områder. Samtidig må studiene henge bedre sammen, med klar progresjon og tydelige faglige krav.

Målet er et utdanningssystem som gir studentene større frihet, tydeligere retning og bedre forutsetninger for å lykkes – både i videre studier og i arbeidslivet. Frihet i studievalg må kombineres med kvalitet og ansvar. Det er slik vi bygger et mer relevant, robust og fremtidsrettet utdanningssystem.

Høyres Studenter vil:

- Ikke grunnlovsfeste retten til akademisk frihet.
- Ha strengere krav for å få universitetsstatus.
- Beholde bachelor- og mastergrader som akademiske gradsnivåer.
- Gi studenter mulighet til å spesialisere seg innenfor sitt studium.
- Sikre at norske studieretninger er compatible med internasjonale standarder og gir gode muligheter for utveksling.
- Ha mer bruk av praksis ved studieretninger der det er nødvendig.
- Utforme studieretninger i samarbeid med relevante fagmiljøer og næringsliv.
- Sikre at studier gir kompetanse som er relevant for videre yrkesliv ikke bare videre akademia.
- Legge til rette for tverrfaglige studieretninger som kombinerer teknologi, samfunnsfag og humaniora.
- Unngå at mastergrader blir en ren forlengelse av bachelor, og sikre at de representerer et reelt faglig nivåskifte.

- 787 • Sikre høy kvalitet og relevans i Ph.d.-utdanninger, både for akademia og
788 samfunns- og næringsliv.
- 789 • Styrke samarbeid mellom universiteter, offentlig sektor og næringsliv i
790 Ph.d.-løp.
- 791 • Prioritere ph.d.-plasser basert på faglig kvalitet, relevans og langsiktige
792 samfunnsbehov.
- 793 • At utvekslingsstudenter skal betale skolepenger som samsvarer med
794 tilsvarende satser i EU.
- 795 • Innføre en flat sats for eksamensavgift på kontinuasjonseksamen ved
796 offentlige universiteter og høyskoler for eksamener som studenten
797 allerede har bestått.
- 798 • At studenten skal få kompensasjon om studiestedet ikke overholder
799 forskriftfastsatte frister som eksempelvis sensur eller klager på sensur.
800

801 Kvalitet i utdanningen

- 802 Den akademiske friheten ligger fast i norsk universitets- og høyskolesektor.
803 Derfor skal politikere være varsomme med å bestemme hva man trenger mer eller
804 mindre av. Likevel er det et politisk ansvar at vi utdanner relevant kompetanse for
805 fremtiden, som vi ser at vi trenger nå.
806
- 807 Høyres Studenter vil ha akademia med både bredde og spisset kompetanse.
808 Dette kapittelet diskuterer hvilke kompetanser man ser at yrkeslivet trenger mer
809 av i møte med et samfunn som utvikler seg.
810
- 811 Lærere, omsorgsyрker og politiutdanningen er spesielt relevante her. De har alle
812 sine utfordringer, og trenger å rustes for yrkeslivet de skal ut i. Det er et
813 selvstendig mål at alle studieretningene har en praktisk side til håndtering av
814 menneskelig kontakt og at studentene må være trent på denne kontakten så
815 langt det er mulig. Ved å ha flere muntlige vurderinger, spesialiserte ordninger og
816 kurs i typiske situasjoner vil vi utdanne folk for dagens og fremtidens utfordringer.
817
- 818 **Høyres Studenter vil:**
- 819 • Ha flere muntlige vurderinger på studier rettet mot yrker med omfattende
820 menneskelig kontakt.
 - 821 • Ha mer juridisk og etisk undervisning i politiutdanningen.

- 822 • At lærere skal motta mer undervisning i evidensbaserte læringsteknikker.
- 823 • Satse på etter- og videreutdanning av lærere.
- 824 • At lærere skal kurses i praktisk håndtering av voldelige hendelser på skolen.
- 825 • At lærere skal kurses i muntlige disiplinære og irttesettende tiltak basert
- 826 på elevenes atferd.
- 827 • Videreutvikle lærerspesialistordningene med mål om å beholde
- 828 kompetente lærere i klasserommene.
- 829 • Vurdere systemet for varsel om egnethet på medstudenter.
- 830 • Videreføre og styrke studiebarometeret som et verktøy for å mål kvalitet i
- 831 norsk høyere utdanning.

832

833 Studentsamskipnadene

834 Studentsamskipnadene er studentenes primærleverandør av velferd gjennom
835 studietiden. De sikrer tilgang til bolig, barnehage, helsetjenester og trenings- og
836 velværetilbud til konkurransedyktige priser. Samskipnadenes overordnede mål
837 må være å bidra til gode og trygge studentliv, og dermed til at flere fullfører
838 studiene på normert tid. Vi går inn for at internasjonale studenter ikke skal ha
839 fortrinnsrett på studentbolig.

840

841 Samskipnadene har også en betydelig og ofte underkommunisert
842 samfunnsøkonomisk verdi. Gjennom et prisgunstig og bredt boligtilbud bidrar de
843 til å dempe presset i leiemarkedet i de store byene, og har de siste årene vært en
844 viktig oppdragsgiver for bygge- og anleggsbransjen i en krevende periode.

845

846 For å sikre høy gjennomføring og god byutvikling må vi gi samskipnadene de
847 verktøyene de trenger for å ivareta og videreutvikle sine tilbud. Studentenes
848 behov er i stadig endring, og et godt boligtilbud må utvikles i takt med samfunnet,
849 både for å møte individuelle behov og for å bidra til velfungerende byer med et
850 moderat prisnivå.

851

852 Høyres Studenter vil:

- 853 • Videreføre tilskuddssatsen til nye studentboliger på 40 %.
- 854 • Videreføre tilskuddssatsen til oppgradering av eksisterende studentboliger
- 855 på 40 %.

- 856 • Støtte samskipnadenes psykiske helsearbeid, og oppfordre til mer
857 samarbeid mellom samskipnadene.
- 858 • Sikre Norgespris på studentboliger så lenge ordningen vedvarer.
- 859 • Skape insentiver for bedre tilrettelegging for fjernstudenter, blant annet
860 gjennom økte bevilgninger til samskipnader som holder av boliger til
861 korttidsleie.
- 862 • Statsbygg skal gi samskipnadene forkjøpsrett på eiendommer vurdert
863 egnet for studentboliger, eller innenfor en gitt radius i nærheten av
864 studieinstitusjoner.
- 865 • Fjerne fortrinnsretten på studentbolig for internasjonale studenter på
866 utveksling i Norge.
- 867 • Satse på flere prøveprosjekter med studentboliger i eldrehjem i de store
868 studentbyene.
- 869 • Studentbyer med høye byggekostnader og presset leiemarked skal
870 prioriteres i studentboligbygging.
871

872 Forelesernes rolle og kompetanse

873 For at studenter skal ha en forutsigbar og givende studiehverdag, er det viktig at
874 foreleserne er pedagogisk anlagt. Forelesninger er den mest utbredte
875 undervisningsformen ved høyere utdanningsinstitusjoner i dag. Å stille krav til
876 foreleserne er derfor avgjørende for at studentene skal få tilstrekkelig utbytte av
877 undervisningen som gis. Høyres Studenter går derfor inn for at forelesere skal
878 kurses ved et 5-årig intervall i retorikk og undervisningsmetode.

879

880 Forelesernes kompetanse er også viktig. I dag kreves det i all hovedsak
881 doktorgradsutdanning for å forelese ved offentlige universiteter. Vi går inn for at
882 forelesere skal ha mer kompetanse i pedagogikk under doktorgradsstipendiater,
883 samt at foreleserne selv skal ha oppnådd minst karakter B eller tilsvarende i
884 fagene de underviser i.

885

886 For å sikre at undervisningen som gis holder akseptabel standard, foreslår vi en
887 mentorordning for nye forelesere ved offentlige høyere utdanningsinstitusjoner.
888 Poenget er at en erfaren og populær foreleser skal følge den nye foreleseren for å
889 gi tilbakemeldinger på den praktiske gjennomføringen av forelesningene. Det

890 stilles også krav til digital kunnskap slik at ikke verdifull tid går tapt ved tekniske
891 problemer.

892

893 **Høyres Studenter vil:**

- 894 • Innføre et obligatorisk digitalt kurs i undervisningsmetode som skal
895 gjennomføres én gang hvert femte år for forelesere.
- 896 • Stille krav til grunnleggende digital kompetanse hos foreleserne.
- 897 • Ha pedagogikk som kurs under doktorgradsstipendiat.
- 898 • Innføre mentorordning for nyansatte forelesere ved offentlige
899 utdanningsinstitusjoner.

900

901

902 Opptakskrav

903 Vi ønsker et høyere utdanningssystem som både er rettferdig, tilgjengelig og
904 bedre tilpasset framtidens behov. Derfor vil vi videreføre gratisprinsippet, slik at
905 økonomi ikke blir en barriere for å ta høyere utdanning. Samtidig må
906 utdanningssektoren i større grad speile arbeidslivets etterspørsel, og vi vil derfor
907 tilpasse antall studieplasser og studieprogrammer slik at flere utdanner seg til
908 yrker samfunnet faktisk trenger.

909

910 For å sikre et mer helhetlig og treffsikkert opptakssystem mener vi at studiesteder
911 bør få mulighet til å vurdere flere kvalifikasjoner enn bare karakterer. Dette kan
912 bidra til å løfte kvaliteten og gi et mer presist bilde av søkerens motivasjon og
913 egnethet. Samtidig ønsker vi å fjerne ordninger som skaper skjevheter i opptaket,
914 som tilleggspoeng for folkehøgskole og kjønns-poeng. Målet er et opptakssystem
915 som bygger på likebehandling, rettferdighet og reell kompetanse.

916

917 **Høyres Studenter vil:**

- 918 • Videreføre gratisprinsippet og sikre lik tilgang og rett til høyere utdanning.
- 919 • I større grad tilpasse antall studieplasser og studieprogrammer ved
920 universitetene og høyskolene til arbeidslivets behov.
- 921 • Åpne for at studiesteder kan sette egne inntakskrav ut over karakterer.
- 922 • Fjerne tilleggspoeng for fullført folkehøgskole ved opptak til høyere
923 utdanning.
- 924 • Fjerne kjønnskvolter ved opptak til høyere utdanning.

- 925 • Videreføre realfagspoeng til ved opptak til høyere utdanning.
- 926 • Videreføre to tilleggspoeng for militærtjeneste.
- 927 • Endre beregning av poeng for IB- elever hos Samordna Opptak, slik at
- 928 poengsummene i større grad reflekterer at vanskelighetsgraden på IB
- 929 gjennomgående er høyere enn vanlig norsk skole.
- 930

931 Eksamen og vurdering i KIs tidsalder

932 Kunstig intelligens endrer raskt hvordan studenter lærer, arbeider og løser
933 oppgaver. Verktøy som kan produsere tekst, kode og analyser utfordrer
934 tradisjonelle vurderingsformer, særlig hjemmeeksamen og mappevurdering.
935 Dette svekker i mange tilfeller tilliten til at vurderingen måler studentens egen
936 kompetanse.

937
938 Høyres Studenter mener utviklingen ikke må møtes med lavere ambisjoner, men
939 med høyere krav. Kunstig intelligens skal være et verktøy for læring, ikke en
940 erstatning for kunnskap. Vurderingssystemet må derfor i større grad sikre
941 selvstendig arbeid, faglig forståelse og etterprøvbar kompetanse.

942
943 I en tid der KI kan løse mange oppgaver for studentene, må vurderingsformene i
944 større grad sikre at det er studentens egen kunnskap som testes. Dette krever en
945 tydelig dreining bort fra vurderingsformer som er vanskelige å kontrollere.

946

947 **Høyres Studenter vil:**

- 948 • Begrense bruken av hjemmeeksamen og mappevurdering som
- 949 hovedvurderingsform i teoretiske fag der det er hensiktsmessig.
- 950 • Øke bruken av skoleeksamen under tilsyn med mulighet for å ha med
- 951 egnede hjelpemidler.
- 952 • Utvide bruken av muntlig eksamen for å teste forståelse og refleksjon.
- 953 • Kombinere skriftlige og muntlige vurderingsformer for bedre å sikre
- 954 selvstendig kompetanse.
- 955 • Utforme nasjonale retningslinjer for sensur og begrunnelse for sensur.

956

957 **Tydelige regler for bruk av kunstig intelligens**

KI vil være en naturlig del av fremtidens arbeidsliv. Derfor må studentene lære å bruke verktøyene riktig, samtidig som det settes klare grenser for hva som er tillatt i vurderingssituasjoner. Manglende regulering kan undergrave både læring og tillit til vurderingssystemet.

Høyres Studenter vil

- Innføre nasjonale retningslinjer for bruk av kunstig intelligens i høyere utdanning.
- Tydeliggjøre hva som regnes som selvstendig arbeid i en tid med KI-verktøy.
- Kreve åpenhet om bruk av KI i innleveringer der det er tillatt.
- Likestille urettmessig bruk av KI med fusk.
- Sikre at institusjonene har klare og forståelige regelverk for studentene om bruk av KI.
- Sikre at offentlige utdanningsinstitusjoner har tilstrekkelig verktøy for å avdekke fusk ved bruk av kunstig intelligens.

KI som læringsverktøy, ikke snarvei

Riktig brukt kan kunstig intelligens styrke læring, gi bedre tilbakemeldinger og bidra til dypere forståelse. Samtidig er det avgjørende at studentene utvikler grunnleggende ferdigheter og faglig selvstendighet. Teknologi skal støtte læring – ikke erstatte den.

Høyres Studenter vil:

- Integrere opplæring i kritisk og faglig bruk av KI i studieløpene.
- Sikre at studenter utvikler grunnleggende ferdigheter før avanserte verktøy tas i bruk.
- Stimulere til bruk av KI som støtte i læringsprosesser, ikke i sluttvurdering.
- Utvikle undervisningsformer som kombinerer teknologi med høye faglige krav.

Kvalitet, nivå og tillit i en ny tid

Dersom vurderingssystemet ikke tilpasses den teknologiske utviklingen, risikerer man å svekke tilliten til norske grader. Arbeidsgivere og samfunnet må kunne stole på at en grad reflekterer reell kompetanse.

Derfor må kravene til vurdering skjerpes i takt med nye muligheter for omgåelse.

- 995 **Høyres Studenter vil:**
- 996 • Styrke kontroll og tilsyn i vurderingssituasjoner der det er nødvendig.
 - 997 • Utvikle vurderingsformer som er robuste mot misbruk av KI.
 - 998 • Sikre at norske grader holder høy internasjonal standard også i en digital
 - 999 tid.

1000

1001 Studentøkonomi

1002 Vi vil styrke studiefinansieringen for å gi studenter bedre økonomisk trygghet og
1003 større fleksibilitet i studiehverdagen. Derfor vil vi øke den samlede utbetalingen av
1004 studiestøtte, slik at flere kan studere på heltid uten å være avhengige av
1005 deltidsjobb. Samtidig vil vi gjøre ordningen mer fleksibel ved å fjerne
1006 inntektsgrensen og heve formuesgrensen, slik at studenter i mindre grad straffes
1007 økonomisk for å jobbe eller ha oppsparte midler.

1008

1009 For å legge bedre til rette for ulike livssituasjoner, vil vi innføre en
1010 overgangsstønad for studenter som får barn etter endt studie før de har kommet
1011 ut i arbeid. I tillegg ønsker vi å åpne for at private banker kan tilby utbetaling av
1012 studiestøtte med bankgaranti, for å sikre mer forutsigbar og fleksibel tilgang til
1013 midlene.

1014

1015 Vi vil også gjøre studiefinansieringen mer resultatbasert. Det innebærer å innføre
1016 en ordning med mer omgjøring til stipend etter fullført mastergrad, og mindre
1017 etter bachelorgrad, for å stimulere til fullføring av lengre utdanninger. Videre vil vi
1018 innføre et «turbostipend», der studenter som fullfører studiene raskere enn
1019 normert tid får en større del av studiestøtten omgjort til stipend.

1020

1021 Samtidig vil vi prioritere ressursene bedre. For studenter med nedsatt
1022 funksjonsevne som har mulighet for å jobbe ved siden av studiene, vil vi fjerne
1023 tilleggsstipendet, slik at støtten rettes mot dem som har størst behov.

1024 Til slutt vil vi øke og binde studiestøtten til 1,5G så studentøkonomien følger
1025 samfunnets inntektsutvikling.

1026

1027 Høyres Studenter vil:

- 1028 • Tilby frivillig ekstra lån opptil 1.5 G med mulighet for omgjøring.

- 1029 • Øke inntektsgrensen for studiestøtten til femhundretusen for
- 1030 fulltidsstudenter.
- 1031 • Øke formuesgrensen for studiestøtte til én million kroner.
- 1032 • Innføre en overgangsstønad for studenter som får barn etter endt studie
- 1033 før de er kommet i jobb.
- 1034 • Åpne for at private banker kan tilby utbetaling av studiestøtte med
- 1035 bankgaranti.
- 1036 • Innføre et «turbostipend», der studenter som fullfører studiene raskere
- 1037 enn på normert tid får en større del av studiestøtten omgjort til stipend.
- 1038 • Fjerne stipend for de med nedsatt funksjonsevne til de som har mulighet
- 1039 for å jobbe.
- 1040 • Øke og binde studiestøtten til 1,5G.

1041

1042 Forskning

1043 Forskning er en forutsetning for kunnskapssamfunnet og må i større grad
1044 integreres i undervisningen og komme hele samfunnet til gode. Derfor vil vi gjøre
1045 forskningsresultater mer tilgjengelige, styrke forskningsformidlingen og gi
1046 forskere bedre verktøy til å formidle arbeidet sitt i et klart og forståelig språk.
1047 Utdanningsløpene må i større grad speile både academia og arbeidslivet.

1048

1049 Norsk forskning må holde høy kvalitet og hevde seg internasjonalt.
1050 Forskningens verdi må ikke bare måles i publisering, men også i dens bidrag til
1051 undervisning, formidling og samfunnsutvikling. Derfor vil vi likestille undervisning
1052 og formidling med forskning i ansettelses- og opprykksprosesser. Samtidig må
1053 Norge føre en bred satsing på fremtidsrettet forskning i alle fagfelt, og styrke
1054 kunnskapen om samfunnets bærekraftige omstilling.

1055

1056 Vi vil legge til rette for både sterk fri grunnforskning og forskning med tydelig
1057 samfunnsrelevans. Akademisk frihet skal ligge fast, samtidig som offentlige midler
1058 skal bidra til utvikling, verdiskaping og kunnskapsbasert politikk. Stipendiater skal
1059 brukes aktivt i undervisning.

1060

1061 **Høyres Studenter vil:**

- 1062 • At forskning skal brukes i undervisning i større grad og at
- 1063 forskningsresultater skal være lett tilgjengelige for alle.
- 1064 • Forenkle rekruttering av internasjonale forskere og styrke
- 1065 mobilitetsordninger.
- 1066 • Føre en bred satsing på fremtidsrettet forskning i alle fagfelt, som bidrar til
- 1067 bærekraftig omstilling.
- 1068 • Fremme både samfunnsrelevant forskning og sterk fri grunnforskning.
- 1069 • Doktorgradsstipendiater og andre som er i midlertidige stillinger skal få
- 1070 tilbud om karriereveiledning.
- 1071 • I større grad la stipendiater og postdoktorers pliktarbeid bestå av
- 1072 forelesningsansvar, eksempelvis på kveldstid.
- 1073